

megvendégték, megajándékozták őket.

Elbúcsúztunk az iskolába készülő gyermekeinktől, jó tanulást kívánunk mindnyájuknak!

Óvoda zárva tartása

Értesítjük a Tisztelt Szülőket, hogy az óvoda július 1-31 között zárva tart. Nyitás augusztus 3-án 6.00-kor. A nyári szünidőre jó pihenést kívánunk!

Puskás Szilveszterné
óvodavezető

A művelődési ház hírei

Nagy örömmel tájékoztatom a község lakóit, hogy ebben az évben a mozogni és táncolni vágyók az több lehetőség közül is válogathatnak. A rövid bemutatás után eldöntheti mindenki, melyik áll hozzá legközelebb, és ha kedvet kapott, részt is vehet a foglalkozásokon, amelyekre a jelenlegi művelődési házban (kis iskola) kerül sor.

Minden érdeklődőt nagy-nagy szeretettel várunk!

Honey Dance Tánciskola

Táncstúdióink nyitva áll minden olyan fiatal előtt, aki szereti a hip-hop zenét és táncokat, és vágyik arra, hogy egy vidám, vagány, igazán beleváló csapatba kerüljön. Iskolánk nem csak a táncrea összponto-

sít, hanem olyan programokat is szervez, amely az ifjúság egészséges fejlődését szolgálja. Emellett különlegességünk, hogy színpadi táncjátékokat is rendezünk, amelyek mindig valamilyen érdekes történet vagy ismert mese modern, a hip-hop tánc műfajára lefordított változata.

A hip-hop szó jelentése „mindenféle”. Ez is érzékelteti, hogy a hip-hop dance egy modern, dinamikus, újszerű mozgáskultúrával rendelkező tánc, amely bármely korosztály szintjéhez hozzáigazítható. Többféle hagyományos táncstílust foglal magába, és talán a legfontosabb tulajdonsága e szabad érzésvilágnak az, hogy mindig lépést tart a legmodernebb és az éppen slágerlistás zenei stílusokkal is. Koreográfiáink legjobban a mai modern hip-hop videoklipekben látható táncokhoz hasonlít. Táncsoportjaink zömében lányokból állnak, de nagyon szívesen várjuk olyan fiúk jelentkezését is, akik nem ijednek meg egy kis csípőmozgástól vagy hullámtól.

A foglalkozásokat vezeti: **Huszárné Papp Henrietta**

Időpont: hétfő és péntek
15:30-16:30

Break dance

Községünkben megnyílt „Sződ Breakerz” nevű tánciskolánk. Nálunk lehetőség nyílik elsajátítani a break nevű fantasztikus, nem éppen egyszerű tánc fortélyait, egészen az alapoktól az akrobatikus mozdulatokig. Kellő kitartással és gyakorlással képes lehetsz átlag feletti képességek elsajátítására, vagy akár a gravitáció legyőzésére. Gyere, és tanul meg irányítani a tested úgy, ahogy idáig csak a TV-ben láthattad!

Jelentkezni telefonon, e-mailben, vagy a helyszínen edzésidő alatt lehet.

A foglalkozást vezeti: **Farkas Péter** (30/490-8870, f.pete@indamail.hu)

Időpont: kedd és csütörtök
19:00- 20:30

Zsírégető alakformáló torna

A zsírégetés érdekében végzett edzésnek két fő eleme van:

- » kardió edzés
- » erősítő edzés.

Egy ideális zsírégető edzés-terv legalább 2 edzést tartalmaz. Pár perces bevezetés után egy 20-30 perces tartó, könnyen követhető kardió mozgást végzünk, amelynek lényege a pulzus fokozatos emelése, és megtartása. Fontos, hogy a mozgás fokozott erőfeszítéssel járjon. Ezt egy rövid pihenő szakasz követi, a nyújtás, majd az erősítő edzés, ami általában 20-30 perces (a kondíció függvényében fokozatosan növeljük), és az izmok megdolgoztatásából áll. Igyekszünk olyan gyakorlato-

kat végezni, amelyek lehetőleg minél több izomcsoportot megmozgatnak.

Az egyik legfontosabb tanácsom, hogy **ne légy túl szigorú önmagaddal szemben!**

Ne akarj mindjárt az első héten rekordot dönteni! Tartsd be a fokozatosság elvét, s minden alkalommal, amikor sikerrel végigcsináltál egy edzést, **gratulálj magadnak!** Ne azt nézd, hogy „amikor még fiatalabb voltam”, vagy „bezzeg ha nem lenne rajtam 15 kg felesleg..”! Mindig a jelen teljesítményedet értékeld!

Minden karcsúsodni vágyó nőt szeretettel várok!

A foglalkozást vezeti: **Bordás Éva**

Időpont: hétfő és szerda
18:30-19:30

A foglalkozásokra jelentkezni lehet a helyszínen, vagy Klimász Jánosnál, a művelődési ház vezetőjénél a könyvtári órákban, telefonon a 30/374-8591-es számon, vagy e-mailben a szodkonyvtar@freemail.hu címen.

Könyvajánló

Köszöntöm a Tisztelt Olvasókat, és szíves figyelmükbe ajánlom a fiatal írók, költők új könyveit, hiszen értékeket közvetítenek, és bőven van mondanivalójuk számunkra. A könyvhét gazdag kínálatából kiemeltém párat melyek már könyvtárunkban is megtalálhatók.

Fejős Éva: Bangkok tranzit

Bangkok ölelő, forró egzotikus város, ahol a múlt és a jövő összekapcsolódik, és ahol bármi megtörténhet... és meg is történik. Hét ember sorsa keresztezi egymást ebben a metropoliszban. Hét

ember, hét kereső, akiknek ez a város talán az utolsó állomás. Vagy az első egy új élet felé? A sikeres üzletember, a körülrajongott fotómodell, a családanya, aki hirtelen elveszít mindent, a kiváló orvos, aki nem tudta megadni azt, amire a nő vágyott, egy madám, és egy kiskorában örökbe fogadott bájos lány. Miért éppen ők heten? Miért érkeztek egy időben Bangkokba? Hét kereső, akiknek ez a város talán az utolsó állomás.

Fejős Éva Hotel Bali c. regénye, és az ideai könyvhét szencziációja, a **Csajok** nagy népszerűségnek örvendnek a könyvtárlátogatók körében.

Fejős Éva: Csajok

Élvezetes humorral átszőtt, igazi regény. A Vénusz és Mars nevezetű bolygók oly ellentétes és egymáshoz mégis ellenállhatatlanul vonzó lakóiról szól. Az élet sírni, nevetni és főleg szeretnivaló dolgairól: szerelemről, barátságról, arról, hogyan találjuk meg önmagunkat és a másikat.

Dr. Csernus Imre A nő című könyve után megjelent **A férfi**. Minkét nem tagjai szívesen olvassák, már kölcsönözhető.

Müller Péter könyvei és más ezoterikus könyvek is várják az olvasókat.

Bérczes László: Cseh Tamás

Az előadóművész elmeséli az életét. Kalandok, amelyek a rendszerváltás előtti idők kalandtalan állóvizében mégis megtörténtek. Sorra felbukkannak további legendák is, Jancsó Miklós és Viszockij, Bódy Gábor, Baksa János, és Berményi Géza az alkotótárs. A riportkönyv szintén a könyvtárból kölcsönözhető.

Remélem, hogy könyvajánlatommal sikerült ízelítőt nyújtanom az olvasáshoz.

A nyaralni és utazni vágyók figyelmét szeretném felhívni, hogy sok izgalmas útikönyv (Horvátország, Görögország, Csehország, Tunézia, Egyiptom, Jeruzsálem, Thaiföld stb.) található a könyvespolcokon, amelyek elkalauzolhatnak bennünket vágyaink országába.

Kérem mindazokat, akiknél lejárt határidejű könyvek vannak, ne várják meg a felszólítást! Hozzák a köteteket mielőbb vissza, hogy mások is elolvashassák őket!

Az iskolások által keresett kötelező olvasmányok több példányban megtalálhatók, szeptemberig kiolvashatják. Az internetezőket három gép várja a szünidő hasznos eltöltése érdekében. Az eddigi szövegeknek megfelelően előjegyzés változatlanul szükséges.

Az ünnepi könyvhét alkalmából sok új kiadvánnyal gazdagodott a községi könyvtár állománya. Érdeemes betérni egy-két jó könyvért, mielőtt kirándulni, strandolni indulnak!

Minden kedves olvasót szeretettel várok! Kellemes időöltést, jó pihenést kívánok!

Klimász Jánosné

Munkás Szent József ünnepe a sződi plébánián

A tavalyi nagy sikerre való tekintettel a helyi lelkipásztor idén is meghívta egyházközségünk férfi tagjait a Munkás Szent József tiszteletére rendezett vacsorára. Az eseményre 2009. május 2-án került sor, helyszínül a sződi plébánia udvara szolgált.

A rendezvény jelentőségét növelte, hogy a meghívást elfogadta és a rendezvényen személyesen tiszteletét tette dr. Beer Miklós váci megyéspüspök, valamint a sződiek lelkében szép emlékeket idéző Gedeon József atya, aki jelenleg a nem túl messze fekvő Nézsa és Keszeg községekben végez lelkipásztori szolgálatot. Vele tartottak egyházközségeinek képviselői is, akiknek részvételével barátságos hangulatú, de hasznos beszélgetések alakultak ki. Részt vett az eseményen Harrach Péter, térségünk országgyűlési képviselője is, aki számos teendője mellett időt tudott szakítani rendezvé-

nyünkre. Jelen voltak továbbá az egyházközség gazdasági és pasztorális bizottságának, valamint egyházközségünknek férfi tagjai, és – Temesvárról hazalátogatóban – Nowak György atya.

A házigazdák természetesen a közösség lelki vezetését ellátó szalvatorianus rend tagjai, Urbanik György és Miklusiak Kristóf SDS atyák és Biegun Szaniszló SDS testvér voltak.

A megemlékezés májusi ájtatossággal és szentmisével kezdődött. Ezt követően a püspök atya – egyebek mellett – felhívta a figyelmet egy egyházközségen belüli férfiszövetség létrehozásának lehetőségére. Egy ilyen egyesület tevékenysége nem csak az egyházközségre terjedhet ki, de a tagjainak adott esetben jelentős segítséget nyújthat az élet más területén is, például a család, a munkahely, a társadalom vonatkozásában. A szentmise után elköltött izletes vacsora végeztével mindenkit meglepetésére két, népviseletbe öltözött hölgy érkezett énekelve-táncolva. Volt, aki első látásra nem is ismerte fel őket, olyan jól sikerült az „álsruha”. Később kiderült, hogy a sződi karitás csoport tagjai voltak azok, akik vidám dalokkal és mókás tánccal tarkított rövid, színes műsort adva hozzájárultak az estét betöltő oldott, kellemes hangulathoz.

A jó időben sötétedésig folyt vidám beszélgetés kapcsán püspök atya kiemelte, mennyire fontosnak tartja ő is az ilyen összejöveteleket, melyek alkalmat adnak az egyházköz-

ség életében arra, hogy tagjai egy-egy pillanatra megálljanak és megpihenjenek. Hátranézve látjuk mindazt, amit elértünk eddig, a jövő felé tekintve pedig megismerjük feladatainkat a család, a hivatás, és a közösségért végzett munka terén.

Az ünnep kapcsán gondoljunk vissza Szent Józsefre, a szentcsalád fejére és kenyérkeresőjére! Habár nem sokat tudunk róla, annyi bizonyos, hogy ő adott szakmát Jézus kezébe, ő indította el a lelki úton és ő biztosította a mindennapi betevő falatot családjának. Nekünk, családapáknak őt kell követnünk, példaképként tekintenünk. A Szent Szűz mellett József is alávetette magát Isten akaratának, mikor látomásában az angyal kinyilatkoztatta neki Jézus fogantatását. Szeretettel és tisztelettel bánt Máriával, igaz ember módjára viselkedett, sajátjaként szerette és nevelte Isten fiát.

Testvéreim, nekünk is ezt kell tennünk. Úgy neveljük gyermekeinket, hogy bennük mindig Isten fiát lássuk, és boldogan vessük alá magunkat

Meghívott vendégeink: Dr. Beer Miklós váci püspök, Gedeon József volt sződi plébános, Harrach Péter országgyűlési képviselőnk – háttérben a mókamesterek

a megpróbáltatásoknak, mert tudjuk, hogy a szereteteinkért, a gyermekeinkért hozott áldozat nagybetűkkel szerepel majd az utolsó ítéletkor a jócselekedeteink között! Felelősek vagyunk a ránk bízottakért, ahogy József is felelős volt Máriáért és Jézusért. Az evangélium szerint, akire sokat bíztak, attól sokat kérnek számon. József az Atya rábízta a fiát, ahogy ránk bízta azokat a lelkeket, akiket a gyermekeink testesítenek meg. Kérjük Istent, hogy adja áldását hit-

tel végzett munkánkra, hogy Szent József útján haladva mi is megfelelően biztosítsuk ránk bízott gyermekeink nevelését!

Végezetül szeretnék köszönetet mondani a házigazdának a vendéglátásért, Erdélyi Józsefné Mariska néninek a rendezvény technikai lebonyolításában nyújtott segítségével, Czinege György úrnak a vacsora hozzávalóinak biztosításáért, Szekeres István úrnak, aki szakértelmével és tapasztalatával igazán ízletes fogásokat készített nekünk,

továbbá valamennyi háziasszonyoknak, aki a süteményeket és egyéb finomságokat elkészítette, és mindazoknak, akik valamilyen módon hozzájárultak a rendezvény létrejöttéhez és lebonyolításához. Munkájukat áldás kísérje és Isten fizesse meg! A vendégeknek köszönöm, hogy elfogadták a meghívást, és kérem a Jóistent, hogy még sok hasonló összefüggéssel erősítse meg egyházunk egységét és összetartását!

UN.

Valaki hiányzik...

In memoriam

Mészáros Miklós (1933-2008)

A Sződiek Híradója 1991. novemberi számában „Valaki hiányzik...” címmel Mészáros Miklós tollából olvashattunk egy rövid visszaemlékezést, mely a sződi Röpülj Páva Kör alapító tagjának, - Miki bácsi volt szomszédjának -, Kovács Mihályné Garaba Annának („Dirik”) állított emléket. Sajnos most az akkori szerzőről szól rövid írásom.

Mészáros Miklós ötgyermekes családba született, szülei mindketten nyolcgyermekes, sződi nagycsaládból származtak. Három éve, lapunk 2006. júliusi számában Miki bácsi katolikus pap bátyjától, József atyától (1924-2006) voltunk kénytelenek végső búcsút venni.

Mészáros Miklós neve összefonódott a sződi citerazenekar nevével. A zenekar a hetvenes

évek hagyományait felújítva, húsz éve, 1989 júniusában szerveződött újjá. Vezetését Miki bácsi nagy örömmel vállalta, bár nem kis gondot jelentett a hangszerek beszerzése. A zenekar élén két felnőtt - Mészáros Miklós és Turányik István - állt, akik először kilenc gyermeket tanítottak meg zenélni. Később az újjáalakult asszonykórussal egyesülve sikeres együttessé fejlődtek. A zenekar alapításának legfőbb célja az iskolai Kyselica táncegyüttes zenei kísérete volt. Az alapításkori taglétszám 21 fő volt, mely 1998-ban a zenekarvezetőnek köszönhetően már elérte a működés alatti legmagasabb létszámot, a 35 főt.

1991 és 2001 között összesen 54 fiatal jelentkezett citerásnak. Az együttes jelentősebb fellépései a sződi ünnepségek, a templomi „citerás” szentmise, a nemzetiségi találkozók

mellet, Vácott, Újszászon, Tatabányán, Szentendrén, Órbottyánban, Tiszaföldváron, Bugyin voltak. A zenekar vezetője, Mészáros Miklós az aktív zenéléstől 2002-ben visszavonult. Sződ Község Képviselő-testülete elismerte a Miki bácsi pótolhatatlan hagyományörző tevékenységét és 2003. augusztus 20-án a településen végzett kiemelkedő munkájáért oklevélben részesítette.

Miklós bátyánk végső búcsúztatásakor a volt zenésztárs, Turányik István citeraszóval, az elhunyt kedvenc dalával búcsúzott a mindig közmegebecsülésnek örvendő, fáradhatatlan zenekarvezetőtől.

Sződi Citerazenekar

Volentics Gyula

Puskás Szilveszter ravatalnál elmondott alábbi beszédében idézte fel az elhunyt egyéniségét:

Tisztelt Gyászoló Közösség!

Egyházközségünk hajdani elnökének koporsójánál állunk megrendülten. Osztozunk a hozzátartozók gyászában. Mészáros Miklós mindig közösségépítő emberként élte az életét, legyen szó helyi kultúra ápolásáról, vagy a római katolikus egyházközségünk közösségéről. Rendkívül jó volt a mozgósító képessége az emberek irányában, legyenek azok idősebbek, vagy éppen fiatalok. Találkozások alkalmával mindenkihez volt egy jó szava, egy-egy vicces kiszólása. Néhány gondolattal szeretnék tőle elbúcsúzni, felidézve egyházi közösségünkért folytatott tevékenységének néhány állomását. Már több mint huszontöt évvel ezelőtt tagja volt az egyház képviselő-testületének. 1988-ban megválasztották vi-

lági elnöknek, mely feladatot 1994-ig látta el. Ezt követően 1994-től 2001-ig templomunk gondnokaként tevékenykedett. Nagy szerepe volt a régit pótló, új nagy harang öntetésének megszervezésében. Nevéhez köthető többek között a plébánia udvarán állt romos melléképület bontásának, a sekrestye padozat felújításának, vagy a temető utcafronti kerítés társadalmi munkájának megszervezése, de még hosszan sorolhatnánk azokat a munkákat és eseményeket, melyben tevékenyen részt vett. Egészségének megromlásával visszavonult az aktív tevékenységektől, de észrevételeire, tanácsaira továbbra is számíthatunk. Alig hiszem el, hogy még néhány hete egymást üdvözlöttük a templom kórusán, ma meg itt állok Mészáros Miklós koporsójánál.

Miki bácsi!

Búcsúznunk tőled, egy olyan igazi közösségi embertől, aki a vallásához mindig hűséges maradt! Nyugodj békében!

Miki bácsi! Isten veled!

Elhunyt Barankó György (1940-2009)

Ismertői, barátai mély megrendüléssel fogadták a hírt, hogy életének 69. évében tragikus hirtelenséggel elhunyt Barankó György a szorgalmas, becsületes iparos, sződi lakatosmester, egyházképviselő-testületi tag, akinek rozsdamentes acélból készült munkáit mindennap láthatjuk. 1997-ben a temető új kerítése és kapuja, 2001-ben a templomtorony új keresztje került ki keze alól, de a templomi falikarok és az első

világháborús emlékmű felújításánál is önzetlenül segítette a közösséget.

Volentics Gy.

Megalakult a Jobbik sződi szervezete

A párt vezetését az alakuló ülésen Korondi Miklós megyei elnök és Szabó Gábor pártigazgató képviselte, aki

tájékoztatót adott az alapító tagoknak a közeljövőben előttük álló feladatokról. A sződi jobbikosok úgy döntöttek, hogy elkezdik pártjuk megismertetését településükön és annak környékén. A sződi Jobbik az ülés végén Mészáros Gábort választotta meg a szervezet elnökének.

Forrás: Jobbik Magyarországért Mozgalom

Beszámoló a gyermeknapról

Az első sződi gyermeknapot 18 éve ezelőtt a Sződi Fórum Egyesület szervezi. A sokéves fáradtságos munka után az egyesület tagjai már nem érezték elég erőt magukban a rendezvény lebonyolításához. A Szociális Kerekasztal tagjai azonban úgy vélték, ennek a kedves hagyománynak továbbra és élnie kell. Magukra vállalták a szervezés munkáját, így június 14-én vidám, szórakoztató nappal köszöntöttek a helyi gyerekeket. A résztvevők hangulatából és a sok mosolygós arcból a szervezők meggyőződhetek arról, hogy jól döntöttek, amikor magukra vállalták ezt a nehéz, de hálás feladatot. A rendezvény egyik színpontja Juhász Zsolt (helyi lakos, világbajnokságra készülő UTE sportoló) látványos gumiasztal-bemutatója volt, neki köszönhetően nagyon sok gyerek kedvet kapott a sporteszköz kipróbálásához.

Természetesen a gyermeknap megrendezéséhez szükségünk volt a nagylelkű támogatókra, az önzetlenül felajánlott munkára; családok, kisgyermekes szülők, nagymamák, óvónők és dajka nénik, a Hunyadi János Általános Iskola minden dolgozójának, Kollár Mihálynak, a Baba–Mama Klub vezetőinek és a művelődési ház dolgozóinak önzetlen, fáradságot nem ismerő segítségére.

Nagy örömünkre szolgált, hogy a felkeresett vállalkozók is hozzájárultak a lebonyolítás költségeihez. Reméljük, hírt vettek annak, hogy az összegyűjtött adományból nagyon szép ajándékot, édességet kapott minden gyermek.

Ezúton mondunk köszönetet támogatóinknak:

- » Sződ Község Polgármesteri Hivatala
- » Tamás Béla
- » Bátor Teréz

- » Szabó Éva és Smitt Tibor – Szivárvány Bolt
- » Mészáros László – Bogár Trans
- » Helmecci Béla – Styl Bútor
- » COOP Zrt.
- » Kamilla Patika
- » Takarékszövetkezet, Sződ
- » Mészáros György – hentes
- » Hertel Zoltán – szikvív
- » Volentics András – Beugró Söröző
- » Marsalek Söröző
- » Fodrász Ica néni
- » Flock Zoltán – autójavító műhely
- » Czinege György – autójavító gépműhely
- » Ivanics István – üveges
- » Deszpot Mihály – sződi tü-zép
- » Fapuma Söröző
- » Háztartási bolt
- » Ancsa bolt

- » Garaba János és Kiss Mária
- » Szenté Tibor
- » Havasiné Mileltin Szilvia
- » Blaskó György
- » Kocsis Melinda
- » Nikolics László
- » Rutkai Tiborné
- » Ivanics Istvánné Marika
- » Ivanics Ildikó
- » Mozsári Kata Baba–Mama Klub
- » Bucsányi Vincéné
- » Mileltin István
- » Volentics Ferencné – virágüzlet
- » Ibolya zöldség-gyümölcs bolt
- » Ani Virágbolt
- » Karizmatikus Közösség
- » Sztruhár Imre

A fentiek túl megköszönjük a Sződi Mária Karitászcsoport tagjainak a nagyon finom süteményeket és szendvicseket, amelyekkel a rendezvény végéig ellátták a résztvevőket. Köszönetet mondunk Puskás

Szilveszter alpolgármester úrnak a műsorvezetői feladatok ellátásáért, Kolumbán Attilának, Juhász Istvánnak és Gulyás Gábornak a mérközések levezetéséért, Pál Lászlónak és Nagy Norbertnek a zene biztosításáért. A gyermeknap támogatói közül külön mondunk köszönetet Tamás Bélának és Bátor Teréznek az adományok összegyűjtéséért, az ajándékok megvásárlásáért és a rendezvényen végzett munkájukért.

Bízunk abban, hogy 2010-ben is számíthatunk a támogatók jóindulatára és segítségére, és reméljük, hogy a kisgyermekes szülők közül is többen kedvet kapnak a rendezésben való részvétellel.

Mileltin Istvánné
a Szociális Kerekasztal
megbízott vezetője

(A gyermeknapon készült képek lapunk utolsó oldalán láthatók.)

Nyolcvankilenc éve történt

Trianon – A Sátán diadala

1920. június 4-én délután fél ötkor megszólaltak a harangok. Történelmi tény, hogy az első világháború veszteseként igaztalanul büntették meg a nagyhatalmak a Monarchia utódállamát, Magyarországot. Ezen a napon a Párizs melletti Nagy-Trianon kastélyban a békediktátum során egy tollvonással fosztották meg területe háromnegyed részétől, lakossága 60%-ától. Területe 282 ezer négyzetkilométerről 93 ezer négyzetkilométerre csökkent, lakossága 18,2 millióról 7,6 millióra. Az elcsatolt területek ma Szlovákiához, Csehországhoz, Ukrajnához, Romániához, Szerbiához, Horvátországhoz, Szlovéniához és Ausztriához tartoznak. A határokon kívül rekedt magyarokat megfosztották legegységesebb emberi joguktól,

anyanyelvük hivatalos használatától. A nemzetet ért tragédiát tetézi e történelmi büntény agyonhallgatása. Az új nemzedékek semmit nem tudtak Trianonról, nem tanulták történelemórán, kimaradt

az iskolai tananyagból. Így aztán nem csoda, ha az itt élők „lerománozták” az Erdélyből áttelepült magyar nemzetiségűeket.

Volentics Gyula

A sződi első világháborús emlékmű Trianoni emléktáblája

Újra fészkel a fehér gólya Sződön

A fehér gólya (tudományos nevén *Ciconia ciconia*) magyar népünk kedves, igen tisztelt madara. Elterjedési területe nem túl nagy; egész Európában 120.000-150.000 pár fészkel. Több helyen nem költ (Skandinávia, Olaszország, Brit-szigetek, Nyugat-Európa zöme), az öreg kontinensen kívül pedig csak Észak-Afrikában és Kis-Ázsiában, valamint a Közép-Orosz-hátságig terjedő költőterületen fészkel.

Hazánkban szerencsére még elterjedt madár, községeink 60-70%-ában jelen van. A kontinensen fehér gólya nagyhatalomnak számít Magyarország, országos fészkelő-állományunk 4800-5000 pár. Vannak olyan települések Somogy, Vas, Zala, Borsod-Abaúj-Zemplén és Szabolcs-Szatmár-Bereg megyékben, ahol egy településen több tíz pár, akár 35-40 pár is költethet elszórtan telepben! Kedveli azokat a helyeket, ahol tovább él a hagyományos állattartó- és rétgazdálkodás, ugyanis fontos táplálkozó-helyei a vizes élőhelyek, rétek, kaszálók, legelők, parlagok. Az eredetileg fán költő fehér gólya az évszázadok óta alkalmazkodott az emberi környezethez, egészen addig, hogy ma már szinte kizárólag emberi létesítményeken (villanyoszlop, tetőpárkány, kémény, víztorony stb.) épít fészket. Régebben szégyellni való volt, ha egy faluban nem fészkelte a gólya, ugyanis áldást hozónak tartották a madarat a néphitben, így áldott helynek a gólyás falut.

Teletőterületéről, a trópusi Afrikából március második felében – április elején érkezik meg. Szeptember első felében már zömük elhagyja a magyar hont. Az utóbbi esztendőben a madarászok egyre korábban érkező, egyre később elvonuló, sőt áttelelő egyedeket is megfigyelték. Többnyire április második felében – májusban teljes a fészkelés, ez 3-5 tojásból áll. Megközelítően egy hónapig kotlik a tojásokon, a fiókák pedig kikelésüket követően 8-9 hét múlva, általában júliusban teszik meg az első bizonytalan szárnycsapásokat. Ezután még 2 hét „gólyaiskola” következik a szülővel, majd a család feloszlik, és ki-ki megy a maga szerencséje után.

Tápláléka igen változatos: földigiliszta, bogarak, sáskák, szöcskék, szipolyok, halak, siklók, békák, rágsálók stb. A friss kaszálást és szántást nagyon szereti, ilyenkor segít a gazdálkodónak a növény- és

talajvédelemben, hiszen a biológiai védekezésbe nagyszerűen besegít. A vegyszerezést viszont nem szereti, sajnos ez a fiókák lassú, kinszenvedéses halálához is vezethet a mérgezett táplálékon keresztül. Megkapta a legnemesebb vagy veszélyeztetett madaraknak járó fokozottan védett természetvédelmi státuszt, így a madár egyedének, fészkének, fiókájának pusztítása bűncselekménynek minősül, szigorú büntetést vonva maga után. Fontos védelmében a táplálkozó-területek, nedves élőhelyek, rétek, legelők fenntartása, megőrzése, be nem építése, valamint a biztonságos fészkelő helyek biztosítása.

Öröndetes a tény, hogy a környéken az utóbbi időben újra terjeszkedik a fehér gólya: Vácott – ahol nem is várnánk – több mint 10 éve költ egy pár (Kisvácon), Rádon költés nélküli madarak bukkantak

Fotó: ifj. Heffer Norbert

föl, Vácrátóton 3-4 éve telepedett vissza és kezdett költésbe a legelőn egy pár, most pedig végre Sződön is újra visszafoglalta régi, több évtizede elhagyott élőhelyét egy pár a parókia kéményén. Kellemes házi feladat a nyári szünetre a gyermekeknek: figyelni, hogy vajon sikeresen költ-e a gólya újra falujukban, és vajon hány fiókát nevel föl? A madár úgy néz ki, hogy kotlik és köszöni szépen, jól érzi magát!

Rottenhoffer István
szorierdo@citromail.hu

A lovak többet érdekelnek...

Mészáros Gyula és tanítványai újra a Floch-pusztán jártak

Neve és monogramja mára fogalomná vált. Arca nem is olyan régen egy politikai tévéreklámban tűnt fel, amint egy ló füléhez hajol. A Váckisújfalu melletti Kéri-pusztáról látogatott hozzánk az erőszakmentes kiképzésről híres lovas oktató, MGy, azaz a „magyar suttó”.
Május 16-án, a Floch-pusztán megrendezett IX. Regionális

Mészáros Gyula „mgy”

Mezőgazdasági Szakkiállítás on ismét meggyőződhetett róla bárki, hogy az ember a lóval különleges kapcsolatot alakíthat ki, ha hozzáértéssel és türelemmel, s nem erőszakkal közelít hozzá.

A lovak szerencséjére időről-időre voltak olyanok, akik – hallgatva a természet szavára – az erőszakot mellőzve finomabb, békésebb módszereket alkalmaztak a lovak nevelésére. Voltak olyanok, akik megosztották tudásukat, érzéseiket, voltak, akik nem. Mészáros Gyula ráértett a módszer lényegére; a lovak megfelelő kommunikációval képezhetők, megértéssel és pszichológiával nevelhetők – félelemkeltés, megalázás és durvaság helyett.

Ahogy a lovak szeretnék

Népszerű volt az idei agrár-seregszemle

Mi a holstein-fríz küllemi bírálat, show-bírálat?

A küllemi bírálat célja az adatszolgáltatás a tenyésztérbecslés számára; a tenyésztőknek képet adni állataik funkcionális küllemi állapotáról, amely alapját képezi a helyes tenyészállat kiválasztásnak. Segítségével a tenyésztés a kívánt irányba alakítható. A show-bírálat egy verseny, egy „funkcionális szépségverseny”, ahol a bíró a fajták szerint hivatalosan elfogadott bírálati szabályzat szerint – melynek alapját a küllemi bírálati tulajdonságok adják – végzi a bírálatot.

Sebők Tamás bíró és küllemi bíráló visszatérő vendége a Floch-pusztai mezőgazdasági kiállításnak. Az iskola tenyészetéből felvezetett egyedek bírálata Margó, egy ötödik laktációs tehén győzelmével zárult, aki kiváló tőgyének és

kiemelkedő fajtajellegének köszönhetően nyerte el a megisztelő címet.

Sebők Tamás küllemi bíráló

Az iskola tenyészetének példányai

Tece, Nevel, Sződ és a honfoglalás

A honfoglalással kapcsolatosan sokféle feltevés ismert napjainkban. A településünket érintő adatokról saját kutatási eredményeimre is támaszkodva tájékoztatom a tisztelt érdeklődőket.

Szöd területén a kora avar korból nem találtak eddig leleteket. A 8. század második feléből és a 9. századból azonban több kisebb telep nyomait tárták fel a Várdombnál, a Tece-pataknál és Nevelek területén; fazéktöredékeket, orsógomb töredéket és cserepeket találtak. Az itt élő jelentős számú népesség valószínűleg a Kárpát-medence nyugati feléből származik.

A 8. században az avaroknál jelentős belső harcok folytak. Ezek következtében kerülhettek a Kárpát-medence nyugati területéről késő-avar csoportok a központi térségbe, így a mai Sződ területére is. A népességet tovább növelte, hogy a Kárpát-medence nyugati részéből a frank támadások és a keresztény térítések miatt további csoportok menekültek ide. Az europid típusú avar kori lakosságon belül a keskeny hosszú, valamint a széles rövid koponyájú egyének mintegy fele-fele arányban fordultak elő. A Kelet-Dunántúlon és a Duna-Tisza közén inkább rövid koponyájú csoportok éltek, akik a honfoglalás idejére eltűntek, akár csak a mintegy 15%-ot kitevő mongolid és euro-mongolid csoportok. A hosszú koponyájú europid népesség még a honfoglalás előtt beköltözött az elhagyott területekre.

Az avarok hatalma a belső harcok következtében meggyengült, ezt kihasználva Nagy Károly frank király csapatai többször – 795-ben és 796-ban – kirabolták az avar központot,

mely a Duna-Tisza közén volt. A frankok befolyásuk növelésére az avarokat keresztény hitre próbálták téríteni. 796-ban a központi részen lakókat (a kagánt és a katunt is) a Dunánál már megkeresztelték, míg a pogányokat – akik később tömegesen települtek ki a Kárpát-medencétől keletre – a Tiszántúltra üldözték. Az avarok többször fellázdak a katonákkal biztosított erőszakos térítés és az egyházi adó bevezetése ellen. Az egy évtizedig tartó, de nem folyamatos frank befolyásnak nem került elő tárgyi emléke Szödon. A Duna-Tisza közét 805-ben Krum bolgár fejedelem csapatai foglalták el. A környékre bolgár és bolgár-szláv lakosság települt, akiket nándoroknak hívtak. A nándoroktól sem mutatható ki tárgyi emlék Szöd területén, de a közeli Vácduka neve bolgár méltóságnévből ered.

Az avar vezetők és a lakosság többsége (rövid koponyájúak) mindezek hatására elvonult a mai Bosznia és Horvátország területére.

A Kárpát-medence nyugati szélén frank befolyás alá kerülő lakosság – már a 804-ben ismert Theodorus és a 805-ben megkeresztelkedett Ábrahám kagántól kezdve – az eredményes térítés következtében keresztény lett. A morva terjeszkedéstől azonban e terület északi részén élő lakosság sokat szenvedett és ezért jelentős részüket a papság vezetésével áttelepítették a mai Svájc, Dél-Németország, Nyugat-Ausztria és Észak-Olaszország területére.

Anonymus „Gesta Hungarorum”-nak nevezett őskronikájában hosszasan taglalja, hogy Kijev környékén egy általa kunoknak nevezett nép harcolt a magyarok ellen,

majd csatlakozva hozzájuk (2. vérszerződés) családjaikkal együtt velük jöttek Pannóniába és utódaik a mai napig is itt laknak szerte Magyarországon.

Ismeretes, hogy a fehérhorvátnak nevezett nép lakott a Kárpátoktól észak-északkeletre. Ez a nép az avar uralom megszűntével részben egy másik nép befolyása alá került, akiket vengernek hívtak. A venger név később a magyarok egyik megnevezése lett, nem csak a fehérhorvát utód lengyeleknél, hanem a keleti szlávoknál is. Ugyanebben az időszakban a nyugat-dunántúli terület határhegye a Német Lajos-féle 860. évi oklevélben „mons uuangariorum marcha” nevet viseli, de már a 791-797 közötti alamann és bajor források is írják a wangarokról.

A következő években a bolgárok bizánci és frank háborúit kihasználva a vengerek visszafoglalták a Kárpát-medence középső részét. A venger vezetők közül Baton neve maradt fenn, akiről Vác városát és valószínűleg Nagybátonyt is elnevezték. Mindezek ismeretében meghatározható az általa vezetett törzs is. A Vata-Bata (Báta)-Pata katonatörzs és rokon nemzetségei (Tata, Káta, Mátá, Sata, stb.) Kelet-Dunántúltól a Debrecen-Kolozsvár vonalig települtek. Jelentős katonai erőt képviseltek és katonailag szervezett településeik láncolatát hozták létre egymástól általában 30-40 km-re.

Gyakori a hasonló nevek használata mind az uráli, mind az altáji népeknél, így a Tece, Pece, Csépe is. Előfordul még a neveknél az „l” végződés (Csepel, Pécel, Kecel), ilyen a Nevelek is (korábban Nevel). Ez a végződés megtalálható a mongolban (Cengel) és a bolgár-török vezetők között

is (Tervel). Jellemző volt és kedvelt a „cs” és „c” végződés is, Vata→Vatacs→Vacs, B á t a → B á t a c s → B á c s, Váta→Vátacs→Vács→Vác, Buga→Bugac, Guba→Gubacs. Előfordul a két végződés együtt is (Szabolcs, Kapolcs, gyümölcs). Nevel neve csak a 19. század második felében változott Nevelekre, valószínűleg, mert két ilyen nevű „düllő” volt. Véleményem szerint tehát mind Tece, mind Nevel már a honfoglalás előtt 100-150 évvel ezen nevekkal lakott települések voltak, lakói a mai magyar nyelv korai változatát beszélték.

A vengerek csoportjai azonban a Kárpát-medencétől keletre is megtartották területeiket, ahol szövetséget kötöttek Álmos – többségében magyarnak nevezett, de nem a mai magyar nyelvet beszélő – népével. Feltehetően a – házassági kapcsolatot is tartalmazó – szerződés eredményeképpen Álmosnak Baton lányától (unokájától) született Szabolcs fia. A magyarok 862-től tehát szabadon mehettek át a szövetségesük által ellenőrzött Kárpát-medencén. A későbbiekben a vengerek a 2. vérszerződéssel felvették a magyar nevet (ezzel egyidejűleg tilos lett a venger, vangar név használata), illetve fejedelmükül kapták a főfejedelem, Álmos kende fiát, Árpádot. A Kárpát-medence megfelelő felderítése után a venger vezérek javaslatára szervezték meg Álmos, Kurszán, Árpád és Szabolcs vezetésével a magyar népesség betelepítését, a „Honfoglalás”-t.

Az Árpád vezette keleti vengerek nemzetségeinek letelepedéséből jöttek létre Szöd, Csomád, Kosd, Rád település, míg a magyarok nemzetségeiből Göd, Keszi és Rosd-sziget (ma Szentendrei-sziget) neve. Valószínűsíthető, hogy a venger „Vác” köré települtek a venger nemzetségek, míg a